

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

69

Vragen van het lid **Dijkgraaf** (SGP) aan de Ministers voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en van Buitenlandse Zaken over *vernielingen van de Nederlandse onderneming Esmeralda Farms in Ethiopië* (ingezonden 2 september 2016).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) en Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 29 september 2016).

Vraag 1

Kent u het bericht «Esmeralda Farms platgelegd in Ethiopië»?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat door brandstichting het volledige bedrijf van Esmeralda Farms in Ethiopië is vernield, en dat 10 miljoen euro aan investeringen in rook is opgegaan?

Antwoord 2

Het klopt dat Esmeralda Farms grotendeels verwoest is. De schade wordt door het bedrijf naar verluidt geschat tussen de 7 en 10 miljoen euro.

Vraag 3

Zijn bij uw weten ook andere Nederlandse bedrijven in Ethiopië slachtoffer, of potentieel slachtoffer, van dergelijke vernielingen?

Antwoord 3

Naast de Esmeralda Farms zijn er drie andere Nederlandse agro-bedrijven slachtoffer geworden van vernieling. Bij deze bedrijven is de schade minder ernstig, onder andere omdat zij zich nog in een opstartfase bevonden. De aanvallen zijn niet specifiek gericht tegen Nederlanders of Nederlandse ondernemingen, maar tegen buitenlandse investeringen in algemenere zin.

¹ www.vakbladvoordebloemisterij.nl/nieuws/4821-esmeralda-farms-platgelegd-in-ethiopi, 31 augustus 2016

Bij de ongeregelheden van de afgelopen weken zijn ook vijf niet-Nederlandse bedrijven aangevallen.

Vraag 4

Hou duidt u de oorzaken en achtergronden van deze brandstichting? Wat doet de Ethiopische overheid om de achterliggende oorzaken van de vernielingen weg te nemen?

Antwoord 4

Al een langere tijd heerst er onrust in de regionale staten Oromia en Amhara. De ontwikkelingen zijn terug te voeren op een aantal structurele problemen. De burgers in Oromia en Amhara (die samen de meerderheid van de bevolking vormen) voelen zich politiek en economisch achtergesteld door de regering die binnen het etnisch-federale staatsmodel gedomineerd wordt door een minderheidspartij uit Tigray (het TPLF: Tigrayan People's Liberation Front). De economische groei van de afgelopen jaren was weliswaar indrukwekkend, maar niet iedereen heeft daarvan geprofiteerd. Vooral onder de jongeren heerst nog steeds een hoge werkloosheid.

Hoewel er ook grote verschillen zijn in de grieven en aspiraties van de Amhara en Oromo bevolkingsgroepen, lijken zij elkaar te vinden in hun afkeer van het autoritaire bewind van de regering. Het harde neerslaan van eerdere protesten, waarbij honderden doden zijn gevallen en duizenden mensen zijn gearresteerd, heeft de situatie in het land verergerd. De lokale protesten in Oromia en Amhara duren voort en hebben de roep om omverwerping van de EPRDF-regering neemt toe.

Buitenlandse investeringen worden door Ethiopische burgers soms gezien als verlengstuk van de overheid en werden om die reden aangevallen. Ook lijkt meegespeeld te hebben dat op deze wijze de aandacht van de internationale media getrokken kon worden.

De Ethiopische regering geeft toe dat de laatste jaren de corruptie en slecht bestuur zijn toegenomen. De regering lijkt zich echter maar ten dele bewust hoezeer dat onder de bevolking tot grote afkeer tegen haar bewind heeft geleid. Het is noodzakelijk dat de Ethiopische regering nu in een betekenisvolle dialoog treedt met de oppositie en hun wensen en grieven serieus neemt om op die manier haar vertrouwensbasis onder de bevolking te verbreden. Democratisering, verjonging van de bestuursklasse en het verbeteren van de «rule of law» zijn voorwaarden voor succes op de langere termijn. Het kabinet dringt er bij de Ethiopische regering op aan deze hervormingen door te voeren. Nederland veroordeelt het repressieve en buitenproportioneel harde ingrijpen van de Ethiopische ordediensten.

Vraag 5

Wat doet de Ethiopische overheid om de veiligheid en bescherming van Nederlandse investeerders en organisaties te garanderen? In hoeverre werkt de Nederlandse overheid samen met lokale en nationale overheden in Ethiopië teneinde de bescherming van deze bedrijven en organisaties te verbeteren? Wat is de strategie?

Antwoord 5

De Ethiopische autoriteiten zeggen de situatie zeer serieus te nemen, gezien de brede economische relatie met Nederland. De Nederlandse ambassade in Addis Abeba staat in nauw contact met de Nederlandse getroffen bedrijven en Ethiopische autoriteiten. De ambassade dringt aan op een betere bescherming van de Nederlandse investeringen en vastgoed alsmede de Nederlandse en Ethiopische werknemers. De Ethiopische Investeringscommissie (EIC) heeft laten weten de veiligheid van buitenlandse bedrijven te willen garanderen. Daarnaast heeft de EIC op eigen initiatief aangegeven de schade bij de bedrijven te inventariseren en de mogelijkheid van compensatie te onderzoeken. De EIC zal binnenkort samen met de ambassade naar de getroffen bedrijven reizen.

Vraag 6

Ziet u een rechtsgrond voor compensatie voor Nederlandse bedrijven als Esmeralda Farms, en zo ja, welke mogelijkheden zijn er dan voor een redelijke compensatie door de Ethiopische overheid? Bent u bereid u voor een goede compensatie in te zetten?

Antwoord 6

Omdat het hier gaat om situatie waarin schade is aangericht door onderdanen van Ethiopië, ligt de verantwoordelijkheid voor het verstrekken van eventuele compensatie in Ethiopië. De meest voor de hand liggende weg voor de getroffen bedrijven is het volgen van een civiele en/of strafrechtelijke procedure voor de Ethiopische rechter. Daarnaast kunnen de Nederlandse bedrijven een beroep doen op een investeringsverzekering, indien zij die hebben afgesloten. De Nederlandse Ambassade faciliteert gesprekken met de Ethiopische overheid om tot een compensatie te komen. De investeringsbeschermingsovereenkomst (IBO) tussen Nederland en Ethiopië lijkt in deze situatie geen rechtsgrond voor compensatie te bieden.